

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci projednal ve veřejném zasedání konaném dne 24. listopadu 2022 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jelínka a soudkyň Mgr. Zuzany Vladykové a JUDr. Markéty Langerové, odvolání **obžalovaného Rudolfa L.**, narozeného xxx a **poškozeného Michala K.**, narozeného xxx, proti rozsudku Okresního soudu v Olomouci ze dne 26. 5. 2022, č. j. 4 T 4/2022-206, a rozhodl

takto:

I. Z podnětu odvolání poškozeného Michala K. **se** podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 trestního řádu napadený rozsudek **zrušuje** ve výroku o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy vysloveném podle § 228 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k poškozenému Michalu K. a za splnění podmínek § 259 odst. 3 písm. b) trestního řádu **se nově rozhoduje** tak, že obžalovaný Rudolf L. **je** podle § 228 odst. 1 trestního řádu **povinen** zaplatit poškozenému Michalu K., narozenému xxx, trvale bytem xxx, na náhradě škody částku **10.331,20 Kč** a na náhradě nemajetkové újmy v penězích částku **13.071 Kč** sestávající z bolestného ve výši **3.071 Kč** a z další nemajetkové újmy ve výši **10.000 Kč**.

Jinak zůstává napadený rozsudek **nezměněn**.

II. Podle § 256 trestního řádu **se** odvolání obžalovaného Rudolfa L. **zamítá**.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu v Olomouci (dále jen „okresní soud“) ze dne 26. 5. 2022, č. j. 4 T 4/2022-206 byl obžalovaný Rudolf L. uznán vinným jednak přečinem ublížení na zdraví dle § 146 odstavec 1 trestního zákoníku, jednak přečinem výtržnictví dle § 358 odstavec 1 trestního zákoníku, kterých se dopustil jednáním spočívajícím v tom, že dne 23. 8. 2020 v době kolem 19:45 hod., v obci xxx, před domem č. xxx, v přítomnosti nejméně dalších tří osob, fyzicky napadl poškozeného Michala K. tak, že na něj ze vzdálenosti cca 1 metru vystřelil plynovou pistolí zn. Walther P22 ráže 9mm, černé barvy ve směru do jeho obličeje a následně ho napadl teleskopickým obuškem tak, že ho opakovaně udeřil do hlavy, čímž mu způsobil v důsledku napadení plynovou pistolí pocit štípání v obličeji a očích z důvodu výronu dráždivé látky při výstřelu bez vzniku zranění a v důsledku napadení teleskopickým obuškem tržnou ránu v týlní krajině délky 4 cm a tržnou ránu na čele délky 1 cm, tedy zranění, která si vyžádala lékařské ošetření a následné léčení se vznikem pracovní neschopnosti v délce 19 dnů, přičemž po dobu 10 dnů byl omezen v obvyklém způsobu života ztíženou hygienou hlavy, bolestivostí, nutností klidového režimu a užíváním antibiotik.
2. Za uvedené trestné činy byl obžalovaný odsouzen podle § 146 odstavec 1 trestního zákoníku za použití § 43 odstavec 1 trestního zákoníku, k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 10 měsíců. Podle § 81 odstavec 1 trestního zákoníku a § 82 odstavce 1 trestního zákoníku byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 24 měsíců. Podle § 70 odstavec 2 písm. a) trestního zákoníku byl obžalovanému dále uložen trest propadnutí věci, a to plynové pistole zn. Walther P22 ráže 9mm, výr. č. L 130290903, zajištěné dne 23. 8. 2020 a teleskopického obušku černé barvy, kovové tělo s protiskluzovou úpravou, vydaného policejnímu orgánu dne 21. 12. 2020.
3. Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu byl obžalovaný zavázán zaplatit poškozené České průmyslové zdravotní pojišťovně, IČ: 47672234, sídlem Jeremenkova 161/11, 703 00 Ostrava Vítkovice, na náhradě škody částku 10.481 Kč. Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu byl obžalovaný zavázán, zaplatit poškozenému Michalu K., narozenému xxx, trvale bytem xxx, na náhradě škody částku 90 Kč a na náhradě nemajetkové újmy představující bolestné za utrpená zranění částku ve výši 5.118,75 Kč. Podle § 229 odstavec 2 trestního řádu byl poškozený Michal K. odkázán se zbytkem svého nároku na náhradu škody ve formě ušlého zisku a nároku na náhradu nemajetkové újmy ve formě zbytku nárokovaného bolestného a ve formě duševních útrap na řízení ve věcech občanskoprávních.
4. Proti tomuto rozsudku podali odvolání obžalovaný a poškozený. Obžalovaný napadl rozsudek ve všech jeho výrocích, poškozený zaměřil odvolání do výroku o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy.
5. Obžalovaný v písemném odůvodnění opravného prostředku, prostřednictvím obhájkyne Mgr. Michaely Lukášové Brynecké, uvedl, že nalézací soud při úvaze o přímo hrozícím útoku na obžalovaného nepřihlédl ke všem okolnostem případu, když vycházel pouze z části svědeckých výpovědí, které neposuzoval v kontextu ostatních důkazů. Pokud okresní soud konstatoval na str. 13 napadeného rozsudku, že *svědci (i obžalovaný) popsali dokonce zvednutí rukou poškozeného do pozice „vzdávám se“*, nespecifikoval jmenovitě, o které svědky se mělo jednat. Toto skutkové zjištění soudu označil obžalovaný za nepřezkoumatelné. Překvapivým je dále dle obžalovaného skutkové zjištění nalézacího soudu v tom smyslu, že pokud obžalovaný mluvil o výhrůžkách „já tě zabiju“ od poškozeného a o tom, že zbraň nejdříve vytáhl, upozornil na ni poškozeného a vyzval ho k ústupu s varováním, že ji jinak použije, pak je to verze v rozporu se svědeckými výpověďmi Z. a U., *kteří neměli žádný blízký vztah ani ke jedné ze stran a popsali, že zbraň dříve neregistrovali, nevybarvovali si ani, že by se o zbraní bovořilo, že by zaznělo varování před střelbou apod.* Žádný z těchto svědků dále podle nalézacího soudu nezaznamenal žádné výhrůžky *(od poškozeného, ani od obžalovaného)*. V této souvislosti obžalovaný zdůraznil, že žádný ze svědků (H., Z., ani U.), nebyl schopen specifikovat, co konkrétně si měli mezi sebou on s poškozeným říci. Svědkyně H., která měla celý incident podle svých slov

sledovat ze vzdálenosti přibližně 2 – 3 metry, na výslovný dotaz soudu, co oba aktéři dělali ve chvíli, kdy vyšla ven ze dvora, uvedla: *Hádali se nebo něco spolu řešili, ale nerozuměla jsem, nevím vůbec, co spolu řešili.* K následujícímu dotazu, zda se hádali ve smyslu, že to byly nějaké vzrušené hlasy, zda křičeli, svědky H. uvedla: *Myslím, že jo, vyměňovali si názory určitě...oba dva na sebe křičeli. Důvod vůbec nevím. Vůbec si nepamatuji, jestli tam padaly nějaké vulgarismy...* V situaci, kdy nebyla tato svědkyně schopna specifikovat, co konkrétně si oba aktéři incidentu říkali, nemohla si vzpomenout, jestli tam padaly vulgarismy, a sama zdůraznila, že nerozuměla, co spolu vůbec řešili, je velmi překvapující její tvrzení, že *sice nemůže říct přesně, co si říkali, nadávali si možná, ale že by si vybrožovali „Já tě zabiju“ nebo tak, tak to vůbec, nic takového.* Vzhledem k tomu, že svědkyně H. je švagrovou poškozeného a není tedy na věci nezainteresovaným svědkem, považoval obžalovaný její výpověď za účelovou, vedenou snahou vykreslit obžalovaného jako agresora, který bez slovního napadení a pohrůzek smrtí (adresovaných jeho osobě ze strany poškozeného) vystřelil na jejího švagra plynovou pistolí. Svědkyně Z., která měla rovněž pozorovat začátek incidentu, a to ze vzdálenosti cca 30 metrů, se vyjadřovala ke slovním projevům obou aktérů konfliktu takto: *...viděla jsem procházet po té cestě toho pana L. se psy a za ním právě šel pan K. Asi se hádali, přesně nevím, něco takového tam muselo probíhat, že se hádali nebo po sobě pokřikovali a on šel pořád dál a pan K. šel za ním....* Potom teda, už nevím přesně, jestli tam nějak komunikovali, to jsem asi úplně nerozuměla každé slovo, *...tak pan L. na mě působil tak panicky, asi ať si odvolá toho psa, protože za panem K. šla ještě ta jeho fenka...* Na výslovný dotaz, o čem se pan L. s panem K. hádali, uvedla tato svědkyně, že *právě* vůbec nevěděla, co se děje, proč se hádají...Nevybavila si, co měl říkat přesně pan L. panu K. kromě toho, že si má odvolat toho psa. Obdobně vypovídal i svědek U., který rovněž potvrdil hlasitější komunikaci mezi obžalovaným a poškozeným, kterou měl pozorovat z okna svého domu. Svědek uvedl: *...nevím, kdo chtěl kterého psa odvolat, protože oni řvali na sebe oba dva. Nevím, co dalšího na sebe křičeli. Jestli na sebe křičeli vulgarismy, to nevím. Nevím, jestli padaly výhrůžky z jedné nebo z druhé strany, co kdo komu chce udělat.* Obžalovaný v této souvislosti uvedl, že s ohledem na skutečnost, že svědci nebyli schopni specifikovat, co si mezi sebou oba aktéři konfliktu říkali, nelze tyto skutečnosti vykládat v jeho neprospěch. Obžalovaný byl přesvědčen, že rekonstrukcí na místě činu, jejíž provedení nalézací soud zamítl provést, by bylo možné objektivně prověřit, zda slyšení svědci mohli z místa, ze kterého celý incident v daném průběhu pozorovali, slyšet případné výhrůžky ze strany poškozeného adresované obžalovanému, a předchozí varování před použitím zbraně vyřčené obžalovaným směrem k poškozenému. Na provedení tohoto důkazu obžalovaný trval, bude-li odvolacím soudem napadený rozsudek zrušen a věc vrácena nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí. Rovněž obžalovaný nadále trval na znaleckém zkoumání obecné i specifické věrohodnosti a osobnostní struktury jeho samotného, jakož i poškozeného. Z výpovědi svědka Petra V., který se bavil s obžalovaným bezprostředně po incidentu, vyplynulo, že se tomuto svědkovi měl sám obžalovaný svěřit s tím, že měl poškozený říct, že ho zabije, že na něj vyběhl. Obžalovaný v této souvislosti uvedl, že orgány činné v trestním řízení zvolily poněkud nešťastný způsob vyšetřování celé věci, když část svědků požádala o podání vysvětlení bezprostředně po události, zatímco druhá část svědků podávala vysvětlení až s téměř půlročním odstupem od celého incidentu. Navíc všichni svědci byli vyslechnuti v průběhu přípravného řízení výlučně neprocesně, a tudíž neměla obhajoba možnost klást svědkům otázky dříve, než v průběhu hlavního líčení. To se konalo téměř dva roky po události, což významně ovlivnilo popis celého incidentu ze strany jednotlivých svědků. Toto pochybení policejního orgánu je třeba vykládat nikoli v neprospěch, nýbrž ve prospěch obžalovaného. Obžalovaný dále poukázal na výpověď svědkyně Z., která k věci uvedla: *Vybavuji si, že mi bylo divné, že on (myšleno poškozený) šel s téma rukama nahoře k němu, takže v tom případě jsem tu zbraň asi neviděla. Nejdříve jsem viděla pana K., že měl ruce v pozici jako by se vzdával a šel pořád k němu blíž, ale on nechtěl, aby k němu šel blíž, ale ten pan K. k němu opravdu pořád šel pomalinku blíž....Uvádím, že mi přišlo, že asi měl strach (myšleno obžalovaný), aby ho pan K. nenapadnul, protože on k němu pořád šel, i když pomalu. Přitom právě tato výpověď svědkyně Z. zpochybňuje tvrzení ostatních svědků, že obžalovaný vytáhl zbraň a ihned z ní vystřelil. Pokud tedy obžalovaný nějakou dobu před použitím zbraně tu pistolí v ruce držel, a přesto se k němu neustále pomalu*

poškozený přibližoval, mohl se zcela důvodně obžalovaný cítit v bezprostředním ohrožení, neboť ačkoli chtěl, aby poškozený udržoval bezpečnou vzdálenost a obžalovaný stále couval, poškozený reagoval zcela opačně a na obžalovaného tím vyvíjel psychický nátlak. Takové jednání poškozeného připadalo divné i samotné svědkyni Z., která uvedla, že *obžalovaný nechtěl, aby k němu šel poškozený blíž, ale ten pan K. k němu opravdu pořád šel pomalinku blíž*. V souvislosti s výpovědí svědkyně Z. považoval obžalovaný právní závěr nalézacího soudu o tom, že se v dané věci nejednalo o tzv. putativní nutnou obranu, za jednoznačně nesprávný. Obžalovaný zdůraznil, že je třeba primárně posuzovat, zda jednající osoba vzhledem k okolnostem případu a svým osobním poměrům měla a mohla rozpoznat, zda daný útok ve skutečnosti neexistoval. Pokud tuto okolnost taková osoba nemohla rozpoznat, je třeba její odpovědnost posuzovat tak, jako kdyby tento útok reálně existoval, tj. jako kdyby se jednalo o skutečnou nutnou obranu. Jestliže však tato osoba měla a mohla rozpoznat, že útok není skutečný, může odpovídat za nedbalostní trestný čin, samozřejmě však jen v případě, jestliže trestní zákoník obsahuje nedbalostní skutkovou podstatu, která se vztahuje k jednání a následku, který tato osoba odvracením domnělého útoku způsobila. S ohledem na zkušenost obžalovaného se slovním napadením ze strany poškozeného několik dní před incidentem (řešeno v rámci přestupkového řízení), se totiž obžalovaný mohl reálně domnívat, že bude nejen slovně, ale i fyzicky napaden poškozeným. Z tohoto důvodu mohl vnímat přibližování se poškozeného k němu (i přesto, že držel v ruce zbraň), jako ohrožující, zvláště pokud i svědkyně Z. potvrdila, že se k němu poškozený neustále přibližoval, zatímco obžalovaný zcela evidentně nějakou dobu couval a ona se takovému jednání poškozeného sama divila. Ad absurdum lze tedy dle obžalovaného uzavřít, že pokud by jej poškozený nepronásledoval a pouze slovně by reagoval na to, že obžalovaný se svými psy míjel jeho dům, pak by se zcela zjevně žádný incident v takových rozměrech, v jakých reálně proběhl, patrně nestal. Obžalovaný dále v odůvodnění odvolání rozvedl komentář Beck – online k § 29 trestního zákoníku (nutná obrana). Na jeho základě pak uvedl, že bylo prokázáno, že vystřelil z plynové pistole poté, co se k němu poškozený neustále přibližoval, přestože před ním se zbraní v ruce obžalovaný couval, když svědkyně Z. se sama divila, že poškozený k obžalovanému šel stále blíž, a obžalovaný se měl podle jejích slov chovat panicky. V kontextu shora uvedeného měl za to, že jednal v nutné obraně, tj. za okolnosti vylučující protiprávnost a měl být tedy v plném rozsahu zproštěn obžaloby. Obžalovaný dále dal za pravdu nalézacímu soudu v tom smyslu, že zranění poškozeného bylo objektivizováno protokolem o prohlídce těla poškozeného vč. fotodokumentace (č.l. 21 – 26), lékařskou zprávou urgentního příjmu FN Olomouc (č.l. 27) a především znaleckým posudkem z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství MUDr. Miroslava Ďatka, Ph. D. (č. l. 74 – 92). Na druhou stranu však zdůraznil, že z žádného z provedených důkazů nevyplývalo, po kterém z úderů teleskopickým obuškem utrpěl poškozený zranění popsané ve skutkové větě, a v jaké fázi celého incidentu, což je okolnost zcela zásadní. S jistotou lze dle obžalovaného uzavřít pouze to, že v příčinné souvislosti s výstřelem z plynové pistole poškozený jednoznačně neutrpěl tržnou ránu v týlní krajině délky 4 cm a tržnou ránu na čele délky 1 cm, tj. zranění, které je jako následek údajného protiprávního jednání znakem skutkové podstaty přečinu ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 tr. zákoníku. Od nutné obrany je potřeba odlišit situaci, kdy dochází k vzájemnému, střídavému napadání. Zúčastní-li se takového napadání pouze dvě osoby, mohou být obě trestně odpovědné, primárně za některý z deliktů proti životu či zdraví, například za ublížení na zdraví podle § 146 tr. zákoníku (srov. NS 8 Tdo 568/2020). Rozdíl mezi vzájemným napadáním a nutnou obranou spočívá v tom, že při nutné obraně lze rozlišit útočníka (útočnický) a obránce – v tomto smyslu je rozhodující počáteční iniciativa, tj. kdo útok započal, přičemž roli může hrát například i pohnutka. Není nutné, aby útočník například zasadil první ránu, musí však být patrné, že prvotní iniciativa k útoku pochází od něj. Pokud tedy obžalovaný při výstřelu z plynové pistole nejednal (podle závěru nalézacího soudu) v intencích nutné obrany, pak je ovšem zcela nepochybné, že následné jednání poškozeného, kdy tento se rozeběhl přímo proti obžalovanému, kterému se snažil sebrat zbraň, což se mu i podařilo, kdy měl dokonce pažbou zbraně obžalovaného udeřit, tak takové jednání poškozeného již nutně musel obžalovaný vnímat jako přímo hrozící útok na svou osobu. Je tedy otázkou, v jaké fázi

vzájemného napadání utrpěl poškozený jednak tržné poranění v týlní krajině, a jednak na čele (popsaná ve skutkové větě výrokové části rozsudku), tedy které z těchto dvou zranění je v příčinné souvislosti s údajným útokem obžalovaného, a které z těchto dvou zranění již obžalovaný způsobil poškozenému ve fázi nutné obrany před aktivním jednáním samotného poškozeného. Po výstřelu z plynové pistole totiž poškozený vypověděl, že obžalovaný udeřil poškozeného teleskopickým obuškem pouze jednou. Z popisu incidentu ze strany poškozeného tedy nelze bez pochybností vyvodit, jakou tržnou ránu na hlavě utrpěl jako první, a to ještě předtím, než sám aktivně udeřil obžalovaného, kdy již nelze hovořit o jeho vlastní obraně, nýbrž aktivním útoku na obžalovaného. I z výpovědi svědka Michala Š. vyplývá, že *fyzické násilí, které viděl, byla taková přetlačovaná*. Tento svědek vypověděl, že *na zemi byl roztažený teleskopický obušek, on ho vzal*. Úder neviděl. Byla to taková pranice, v tu chvíli nevypozoroval, kdo měl převahu. Taktéž svědecká výpověď Pavly K., manželky poškozeného, v tomto směru neposkytuje dostatečný podklad pro závěr o tom, v jaké fázi incidentu utrpěl její manžel tržná zranění hlavy. Rovněž výpověď svědka Ondřeje Š. je velmi obecná. Z těchto důvodů je obžalovaný přesvědčen, že se nalézací soud v napadeném rozsudku nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí, z hlediska příčinné souvislosti jednání obžalovaného a zranění v podobě dvou tržných ran na hlavě poškozeného, které měly být způsobeny opakovanými údery na jeho hlavu (v blíže neurčité fázi celého incidentu). Ostatně i samotný fakt, že sám obžalovaný utrpěl nikoli nevýznamná zranění v porovnání s poškozeným, svědčí o tom, že v určité fázi incidentu skutečně došlo ke vzájemnému napadání obou osob. Zda tak byla tržná rána na čele poškozeného způsobena prvním úderem obuškem a tržná rána v týlní krajině až později při vzájemném napadání, nebo zda to bylo jinak, z provedeného dokazování absolutně nevyplývá. Vzhledem k tomu, že poškozený v určité fázi konfliktu sám přešel do útoku s úmyslem se s obžalovaným vypořádat, nemůže se s úspěchem domáhat celého nároku na náhradu škody. Jednání obránce, které neproběhlo současně s útokem, neboť pokračovalo po skončení útoku, nelze zahrnout pod nutnou obranu. Nalézací soud se tak nedostatečně zabýval naplněním všech znaků skutkové podstaty přečinu ublížení na zdraví dle § 146 odst. 1 trestního zákoníku. Současně má toto pochybení soudu význam ve vztahu ke všem adhezním výrokům o náhradě škody, když z dokazování provedeného u hl. líčení nelze dospět k jednoznačnému závěru, ve které fázi incidentu utrpěl poškozený obě tržná zranění, a zda se tak stalo v okamžiku, kdy se měl ještě bránit, nebo již aktivně útočit proti obžalovanému. S ohledem na potřebu doplnit v tomto směru dokazování, obžalovaný závěrem navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek v plném rozsahu zrušil a věc vrátil nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

6. Poškozený v písemném odůvodnění opravného prostředku, prostřednictvím zmocněnce Mgr. Františka Stratila, uvedl, že výrok o náhradě škody je výrokem nesprávným a že mu bylo přiznáno právo na náhradu škody v nižší výši, než je jeho zákonný nárok. Poškozený uplatnil na náhradě nemajetkové újmy za bolestné částku 11.942 Kč, kterou mu v této výši vyčíslil jeho ošetřující lékař. Poškozený s výpočtem bolestného nijak nespekuloval a vyšel z bodového hodnocení lékaře ve výši 35 bodů, kdy tyto vynásobil částkou 341,25 Kč dle metodiky výpočtu bolestného v kalendářním roce 2020, kdy ke vzniku bolestného došlo. Přestože soud I. stupně akcentoval, že k vyčíslení bolestného postačí odborné vyjádření lékaře, sám ho na druhou stranu rozporoval jako ne zcela věrohodné, a to v části podvrtnutí krční páteře. K tomuto závěru dospěl soud sám, po vlastní úvaze, založené na závěru, že se toto zranění nenachází v lékařských zprávách zpracovaných bezprostředně po incidentu. Poškozený měl za to, že jen jeho ošetřující lékař měl detailní znalost nejen o tom, jaké zranění mu bylo způsobeno v den incidentu, ale zejména o tom, jak se toto zranění vyvíjelo, resp. jaké skutečné následky způsobilo a jaké útrapy byly spojeny s jeho léčbou. Dále poškozený uplatnil nárok na náhradu škody v podobě ušlého výdělku ve výši 15.000 Kč. Citaci zákonných předpisů a jejich použití soudem I. stupně považoval za přesnou a perfektní a nic proti ní nenamítal. Uvedl, že soudu předložil výplatní pásky z doby před zraněním a z doby po zranění, když jiné doklady o výši a výpočtu svých příjmů včetně prémie, nemocenské apod., neměl k dispozici. Výplatní pásky jsou to jediné, z čeho mohl poškozený při svém výpočtu

vycházet, přičemž jimi bylo prokázáno, že minimální ztráta na výdělku činí právě oněch 15.000 Kč (skutečná ztráta na výdělku byla vyšší). Poškozený měl tedy za to, že z tohoto pohledu soud I. stupně měl a mohl provést základní výpočet ztráty na výdělku a tento nárok mu přiznat. Dále poškozený uplatnil částku ve výši 20.000 Kč jako přiměřené zadostiučinění za duševní útrapy zapříčiněné projednávaným skutkem, které vznikly jemu a jeho nezletilému synovi. Z této částky mu soud I. stupně nepřiznal ničeho. Poškozený uvedl, že si je vědom, že výpočet této nemajetkové újmy je přinejmenším složitý až sporný. Byl však přesvědčen, že přiměřené zadostiučinění mělo být soudem poskytnuto alespoň v takové výši, jakou by soud shledal přiměřenou. Obžalovaný vytáhl na poškozeného krátkou střelnou zbraň, přičemž nešlo rozpoznat, zdali se jedná o zbraň skutečnou, plynovou či maketu. Po vytažení ji namířil do obličeje poškozeného a ze zbraně vystřelil. V prvním okamžiku výstřelu byl poškozený přesvědčen, že se jedná o zbraň skutečnou a že bude zasažen projektilem do obličeje. Nedošlo k výstřelu varovnému do vzduchu, do země, ale rovnou do obličeje poškozeného. Poškozený je přesvědčen, že tento naprosto zásadní a traumatický okamžik mu přinesl psychické útrapy minimálně byt' i jen v té jediné vteřině, kdy byl přesvědčen, že bude smrtelně zasažen projektilem ze zbraně. Poškozený nikdy netvrdil, že by se z toho traumatu musel léčit, případně vyhledat odbornou pomoc, avšak je přesvědčen, že výstřel do obličeje je traumatickým okamžikem a musí mít i následek, jehož odčinění by mělo být možné tzv. přiměřeným zadostiučiněním. Přestože závažnější psychickou újmu utrpěl pravděpodobně nezletilý syn poškozeného, kdy viděl, jak cizí člověk strelí jeho otce střelnou zbraní do hlavy, poškozený tuto újmu za syna žádným způsobem neuplatňoval, neboť nechtěl, aby byl syn do řízení jakkoliv vtahován. Poškozený měl za to, že psychická újma jeho syna je jeho nedělitelnou újmu. Okresní soud měl tak tento jeho nárok posoudit jako zákonný a přiznat mu ho, ať již v jakékoliv výši. Závěrem poškozený navrhl, aby odvolací soud rozhodnutí soudu I. stupně ve výroku o náhradě škody zrušil a změnil jej ve smyslu jím přihlášených nároků.

7. Obžalovaný se z účasti na veřejném zasedání písemně omluvil a souhlasil s jeho konáním ve své nepřítomnosti. Odvolací soud proto konal veřejné zasedání, po slyšení stran, podle § 202 odst. 5 trestního řádu za použití § 238 trestního řádu, v jeho nepřítomnosti.
8. Krajský soud poté doplnil u veřejného zasedání podle § 263 odst. 6 trestního řádu dokazování, kdy podle § 213 odst. 1 trestního řádu předložil stranám k nahlédnutí listiny spisového materiálu, a to posudek o bolestném na č.l. 237, fakturu za vypracování tohoto posudku na č.l. 238, 239, zprávu OSSZ v Olomouci na č.l. 240, potvrzení zaměstnavatele na č.l. 241 - mzdový list a aktuální opis rejstříku trestů obžalovaného na č.l. 246.
9. Zmocněnec poškozeného odkázal na písemné vyhotovení odvolání a dále uvedl, že poškozený u soudu I. stupně poučen nebyl, následně z poučení odvolacího soudu lépe a více pochopil celý kontext věci. Snažil se sehnat potřebné listiny, které odvolacímu soudu následně k důkazu doložil. K bolestnému již ničeho dalšího uvádět nebude. Sám byl překvapen, že pokud požádal renomovaného znalce o podání znaleckého posudku, vyšlo bolestné v částkách zcela jiných, než nakonec byly přiznány soudem I. stupně. Pokud jde o nemajetkovou újmu, ta poškozenému jednoznačně vznikla. Není zcela pravdou, jak uvádí soud prvního stupně, že poškozený argumentoval a tvrdil, že měla nemajetková újma vzniknout ve sféře jeho nezletilého syna. Ta vznikla ve sféře poškozeného. Částka, s níž se v adhezním řízení připojil, byla určena nějakým odhadem, po konzultaci s poškozeným. Její výši ponechal zmocněnec na úvahách a posouzení odvolacího senátu. Měl za to, že nebylo správné tuto nemajetkovou újmu nepřiznat vůbec, neboť poškozený byl minimálně 2 - 3 vteřiny přesvědčen o tom, že zbraň je pravá a že mu výstřel směřující na hlavu, do obličeje, způsobí smrt. I kdyby ten jeho strach o život trval jenom těch několik vteřin, poté co zjistil, že ho kulka nezasáhla nebo že nebylo vystřeleno, tak si myslí, že takovéto jednání je poměrně významným zásahem.

10. Obhájkyně obžalovaného v plném rozsahu odkázala na podané odvolání, zdůraznila jeho podstatné body a učinila shodný konečný návrh. K odvolání poškozeného uvedla, že v návaznosti na námitky obžalovaného považuje výrok o náhradě škody za nesprávný, neboť nebylo objektivizováno, v jaké fázi utrpěl poškozený to které tržné zranění a zda se jednalo ještě o nutnou obranu anebo již o jeho aktivní útok.
11. Zmocněnec poškozeného k odvolání obžalovaného uvedl, že jej považuje za nedůvodné, neboť se nalézací soud naprosto perfektně vypořádal se všemi důkazy, které hodnotil důsledně v souladu s § 2 odst. 6 trestního řádu a provedl řádné odůvodnění výroku o vině. Pokud nebude dokazování nějakým způsobem doplněno, neměl by být náhled senátu na skutkovou věc a na posouzení viny obžalovaného jiný.
12. Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě – pobočka v Olomouci uvedla, že pokud jde o odvolání obžalovaného, jeho námitky jsou pouze opakováním obhajoby tak, jak již byla učiněna před soudem nalézacím. Ten se s jeho obhajobou a s tím, proč zamítl další důkazní návrhy, vypořádal. Měla za to, že lze vycházet z bodu 15. rozsudku, kde je velice podrobně uvedeno, jaké skutečnosti vzal okresní soud za prokázané, a jaké skutkové a právní závěry z nich vyvodil. Nelze říci, že by okresní soud hodnotil provedené důkazy v extrémním rozporu s jejich obsahem a že by rozhodoval na základě neúplně zjištěného důkazního stavu. Rozsudek tak může ve výroku o vině i trestu obstát. Vina vychází z provedeného dokazování a trest nelze považovat za nepřiměřeně přísný, neboť odpovídá všem zákonným kritériím. Státní zástupkyně nesouhlasila s výrokem o náhradě škody, a to s ohledem na nová zjištění, která vyšla najevo u veřejného zasedání. Navrhla proto, aby krajský soud modifikoval výrok o náhradě škody ve vztahu k poškozenému K., v části týkající se bolestného, neboť bylo podáno odvolání jak ze strany obžalovaného, tak ze strany poškozeného. Měla za to, že je možné bolestné snížit podle aktuálního znaleckého posudku. Dále měla za to, že lze přiznat náhradu za ztrátu na výdělku, když má nyní krajský soud podklady pro jeho výpočet. Další nemajetkovou újmu však dle státní zástupkyně nelze přiznat.
13. Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) jako soud odvolací (§ 252 trestního řádu) úvodem shledal, že odvolání obžalovaného a poškozeného byla podána oprávněnými osobami (§ 246 odst. 1 písm. b), d) trestního řádu), v zákonné osmidenní lhůtě od doručení opisu rozsudku a na místě, kde lze taková podání učinit (§ 248 odst. 1 trestního řádu), přičemž splňují zákonem předepsané náležitosti (§ 249 trestního řádu). Současně krajský soud neshledal ani jiný důvod k zamítnutí nebo odmítnutí odvolání podle § 253 odst. 1, resp. § 253 odst. 3 trestního řádu z formálních důvodů bez věcného přezkoumání napadeného rozsudku a předcházejícího řízení.
14. Odvolací soud tedy z podnětu podaných opravných prostředků přezkoumal z hledisek uvedených v § 254 odst. 1, odst. 3 trestního řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení jeho vydání předcházející, a po projednání věci ve veřejném zasedání dospěl k závěru, že jsou v daném případě dány odvolací důvody uvedené v § 258 odst. 1 písm. f) trestního řádu, neboť rozhodnutí o uplatněném nároku poškozeného v přezkoumávané části rozsudku je nesprávné.
15. V řízení, které rozsudku předcházelo, neshledal odvolací soud podstatné procesní vady, které by měly za následek nedostatečné objasnění věci či porušení práva obžalovaného na obhajobu. Nebylo tedy důvodu ke zrušení napadeného rozsudku podle § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu.
16. V napadeném rozsudku se okresní soud správně a logicky vypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí. Vyložil, jaké důkazy provedl, jak je hodnotil a k jakým skutkovým

i právním závěrům dospěl a v tomto smyslu je možno plně odkázat na přílehlavé odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se odvolací soud ztotožnil.

17. Stručně lze k výroku o vině uvést, že okresní soud ve věci provedl řádné a vyčerpávající dokazování. Provedené důkazy hodnotil jak jednotlivě, tak ve vzájemném souhrnu a rovněž dle odvolacího soudu tyto svědčí zcela bez pochyb o vině obžalovaného. Skutková zjištění učiněná nalézacím soudem odpovídají výsledkům provedení dokazování a jeho závěry jsou logické a přílehlavé. Nebylo zjištěno porušení zásady zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností, ani zásady volného hodnocení důkazů, které vyplývají z § 2 odst. 5, odst. 6 trestního řádu.
18. Krajský soud se po provedeném veřejném zasedání neztotožnil s žádnými odvolacími námitkami obžalovaného směřujícími do výroku o vině jednáním popsaným ve skutkové větě výroku rozsudku. Předně je třeba říci, že veškeré tyto námitky jsou pouze opakováním obhajoby, kterou učinil obžalovaný již u hlavního líčení, a s nimiž se okresní soud velmi podrobně a přílehlavě vypořádal v odůvodnění napadeného rozsudku na straně 11 až 14, v bodu 15. Krajský soud na tuto argumentaci nalézacího soudu odkazuje, neboť se s ní zcela ztotožnil a nepovažuje tudíž za potřebné ji ve svém rozhodnutí opakovat.
19. I dle odvolacího soudu se v případě obžalovaného nejednalo o nutnou obranu ani o putativní obranu a je tedy na místě jeho plná trestní odpovědnost. Jeho obhajobě spočívající v tom, že to byl on, kdo byl obětí agrese poškozeného, nebylo možné přisvědčit. Nutná obrana jako okolnost vylučující protiprávnost (§ 29 trestního zákoníku) předpokládá odražení útoku přímo hrozícího nebo trvajícího na zájem chráněný trestním zákoníkem, přičemž obrana nesmí být zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku [čímž je zdůrazněno posuzování nutné obrany z hlediska subjektivního stavu obránce (pojem „zcela zjevně“ je kategorie subjektivní), tedy tak jak se mu jevila v době hrozícího nebo trvajícího útoku, a nikoli tak, jak se později jeví osobám, které ji následně posuzují]. Okresní soud se velmi podrobně v odůvodnění rozsudku věnoval tomu, z jakého důvodu není možné posuzovat jednání obžalovaného jako jednání v nutné obraně, když nebyla splněna již první podmínka, a to, že by ze strany poškozeného čelil přímo hrozícímu nebo trvajícímu útoku. Krajský soud se s jeho argumentací bezezbytku ztotožnil. Naopak bylo prokázáno, že na základě slovního konfliktu ohledně venčení psů, k němuž došlo mezi poškozeným a obžalovaným o tři dny dříve, tj. 20. 8. 2020, se obžalovaný dne 23. 8. 2020 vyzbrojil plynovou pistolí a obuškem a rozhodl se se svými psy absolvovat stejnou trasu venčení kolem domu poškozeného, kterého následně po vzájemné slovní rozepři, bez objektivní příčiny, oběma zbraněma napadl. Následné jednání poškozeného, který obžalovanému později obušek sebral a rovněž jej jím praštil do hlavy, nemá na posouzení jednání obžalovaného žádný vliv, neboť pro stanovení, kdo je útočníkem a kdo útok odvrací, je rozhodující počáteční iniciativa, resp. kdo s útokem začal (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2002, sp. zn. 6 Tdo 851/2002). Krajský soud pak nemá pochybností o tom, že veškerá zranění způsobil obžalovaný poškozenému ještě předtím, než jej poškozený dohonil a začalo docházet k jejich vzájemnému napadání. Poškozený vypověděl u hlavního líčení, že dostal od obžalovaného obuškem ránu zepředu na čelo a zezadu. Byť uvedl, že neví, v jaké situaci to bylo, vzápětí uvedl, že po útoku obuškem, za obžalovaným běžel. Dále popsal, jak ho doběhl, že spadl na zem, přetahovali se a na zemi praštil obžalovaného do hlavy on. Obžalovaný pak výslovně ve své výpovědi uvedl, že před poškozeným utíkal a ten ho pronásledoval. Při běhu se otáčel, viděl, že se poškozený blíží, v tu chvíli ho asi žduchnul. Nestačil poškozeného efektivně udeřit a poškozený mu vyrazil obušek z ruky. Obžalovaný ležel na zemi a poškozený ho obuškem praštil do hlavy, když se pokusil vstát. Z výpovědi poškozeného ani obžalovaného tak nevyplývá, že by poté, co začal poškozený obžalovaného pronásledovat, zaútočil ještě obžalovaný obuškem na poškozeného a způsobil mu zranění. V té době to byl již jen poškozený, který praštil obžalovaného do hlavy, jakmile ho dohonil a zmocnil se obušku. Z výpovědi svědků K. a Š., kteří viděli obžalovaného s poškozeným, jak se perou na zemi, vyplynulo, že byli na hromadě, chvíli byl nahoře jeden, pak druhý. Ránu obuškem

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Gráblová.

v době, kdy na místo přiběhli, již nezaznamenali. Svědek Š. viděl obušek roztažený na zemi a vzal ho. Spolu s Petrem P. pak oba od sebe roztrhli.

20. Ze znaleckého posudku se pak podává, že obě rány na hlavě poškozeného byly tržně zhmožděné, přičemž úder teleskopickým obuškem považoval znalec za plně způsobilý k jejich vzniku. Tato zranění odpovídala přímému působení tupého násilí střední intenzity. Z uvedeného je tak zřejmé, že zranění vznikla poškozenému v příčinné souvislosti s úderem obušku do hlavy a nemohla tudíž vzniknout např. při jejich vzájemném přetahování se na zemi, již bez použití obušku. Odvolací soud tak neshledal námitky obžalovaného v tomto směru důvodnými a dospěl k závěru, že obě tržné rány na hlavě poškozeného vznikly v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného, a to v době, než se poškozený rozhodl vzít tzv. spravedlnost do svých rukou. Z tohoto důvodu je tak obžalovaný plně odpovědný za způsobenou majetkovou škodu a nemajetkovou újmu, která ve sféře poškozeného vznikla.
21. Odvolací soud se rovněž ztotožnil se soudem okresním, který zamítl návrhy obžalovaného na doplnění dokazování, na nichž setrval i v odvolacím řízení. Nálezací soud jejich zamítnutí odůvodnil na straně 13 v bodu 11., přičemž krajský soud je také toho názoru, že dokazování bylo okresním soudem provedeno v dostatečném rozsahu a provádění dalších důkazů by bylo nadbytečné a pouze by protahovalo trestní řízení.
22. Obžalovanému přisvědčil krajský soud pouze v tom směru, že následné jednání poškozeného, který vyběhl za obžalovaným a honil ho, aby se mu tzv. pomstil, nelze zahrnout pod nutnou obranu a jde o tzv. exces extenzivní. Beztrestnosti podle [§ 29 trestního zákoníku se totiž](#) nemůže dovolávat ten, kdo se při obraně proti útoku neomezí na jeho odvrácení, ale podnikne další útočné činy, neodůvodněné již pouze nutností obrany, a kdo se popř. dá s útočníkem do vzájemné pŕtky, takže již u něho nejde o obranu, ale o vypořádání se s útočníkem. Následný útok poškozeného na obžalovaného však nepřísluší odvolacímu soudu v nyní projednávané věci řešit. S ohledem na shora uvedené byla i dle odvolacího soudu vina obžalovaného jednáním popsáním ve skutkové větě výroku rozsudku jednoznačně a bez důvodných pochybností prokázána. V podrobnostech pak odkazuje krajský soud na příleřhavé odůvodnění napadeného rozsudku, neboť se s ním zcela ztotožnil.
23. Okresní soud pak jednání obžalovaného správně právně kvalifikoval, když jej posoudil jako přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a přečin výtržnictví dle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, spáchané v jednočinném souběhu, neboť obžalovaný jednak jinému úmyslně ublížil na zdraví a jednak se dopustil na místě veřejnosti přístupném výtržnosti tím, že napadl jiného.
24. Pokud jde o přečin ublížení na zdraví, porušil obžalovaný objekt trestného činu, kterým je lidské zdraví. Obžalovaný se dopustil jednání pro společnost škodlivého, když fyzicky napadl poškozeného, přičemž následkem tohoto útoku došlo k jeho zranění, které je třeba ve smyslu § 122 odst. 1 trestního zákoníku posuzovat jako ublížení na zdraví. Tím se rozumí takový stav záleřející v poruše zdraví nebo jiném onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje, nikoli jen po krátkou dobu, obvyklý způsob života poškozeného a který vyžaduje lékařské ošetření. Provedeným dokazováním bylo prokázáno, že ublížení na zdraví vzniklo poškozenému v příčinné souvislosti s jednáním obžalovaného a zdravotní potíže poškozeného nebyly jen krátkodobého, zcela přechodného rázu (viz dále např. R II/1965, R 6/1967).
25. Pokud jde o přečin výtržnictví, porušil obžalovaný objekt trestného činu, kterým je ochrana klidného občanského soužití proti závažnějším útokům narušujícím veřejný klid a pořádek. Místo veřejnosti přístupné je každé místo, kam má přístup široký okruh lidí individuálně neurčených a kde

se také zpravidla více lidí zdržuje, takže hrubá neslušnost nebo výtržnost může být postřehnutá více lidmi. Není ani podstatné, zda tam lidé v době činu jsou. Přístupností se pak rozumí možnost vidět a slyšet projev pachatele, a to i za situace, pokud by místo činu nebylo přímo veřejnosti přístupné (za plotem, na lešení apod.). Za výtržnost se považuje jednání, které závažným způsobem (hrubě) narušuje veřejný klid a pořádek a je pro ně typický zjevně neuctivý a neukázněný postoj pachatele k zásadám občanského soužití. Zákon zde příkladmo uvádí napadení jiného, čímž je míněn jakýkoli fyzický útok proti tělesné bezpečnosti osoby, ale i vulgární slovní výpady proti jinému apod.

26. Odvolací soud poté přezkoumal výrok o trestu napadeného rozsudku a ani ten vadným neshledal, když nalézací soud výstižně rozebral jednotlivé skutečnosti, k nimž v rámci ukládání trestu přihlížel. Okresní soud tak při rozhodování o trestu respektoval všechny zásady pro ukládání trestních sankcí zakotvené v ustanoveních § 37 trestního zákoníku a následujících. Nalézací soud byl při úvaze o druhu a výměře trestu správně veden hledisky uvedenými v ust. § 37 (obecné ustanovení pro ukládání trestů), § 38 trestního zákoníku (přiměřenost trestu) a dále § 39 odst. 1 trestního zákoníku (soudní individualizace trestu), a tedy při stanovení druhu trestu a jeho výměry přihlédl k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, k osobním, rodinným, majetkovým a jiným poměrům obžalovaného a k jeho dosavadnímu způsobu života a k možnosti jeho nápravy, dále přihlédl k jeho chování po činu, jakož i k účinkům a důsledkům, které lze očekávat od trestu pro budoucí život obžalovaného.
27. Okresní soud správně hodnotil jako přitěžující okolnosti skutečnost, že obžalovaný spáchal dva trestné činy (42 písm. n) trestního zákoníku) a dále, že jednal s rozmyslem, na útok se předem připravil, celou situaci vědomě vyvolal a dopustil se jednání před nezletilým dítětem. Obžalovanému naopak polehčuje, že byl dosud osobou bezúhonnou, tudíž vedl před spáchaním trestného činu řádný život (§ 41 písm. p) trestního zákoníku. Vzhledem k tomu, že obžalovaný spáchal dva trestné činy, byl mu okresním soudem správně uložen trest úhrnný podle zásad uvedených v § 43 odst. 1 trestního zákoníku, a to v rámci přísnější zákonné trestní sazby stanovené v § 146 odst. 1 trestního zákoníku, která činí 6 měsíců až 3 roky. Pokud okresní soud uložil obžalovanému trest odnětí svobody v trvání 10 měsíců, nelze v žádném případě považovat takový trest za nepřiměřený, neboť se jedná o trest uložený v dolní polovině uvedené zákonné trestní sazby. Pokud pak okresní soud podmíněně odložil výkon trestu odnětí svobody na zkušební dobu v trvání 2 let, jedná se o zkušební dobu uloženou rovněž v dolní polovině jejího zákonného rozpětí, které činí podle § 82 odst. 1 trestního zákoníku 1 rok až 5 let. Zkušební doba v tomto trvání je nezbytná k tomu, aby obžalovaný svým dalším chováním prokázal, že se v jeho případě jednalo o ojedinělé vybočení z jinak řádně vedeného života a že účelu trestu bude dosaženo i bez jeho přímého výkonu.
28. Pokud tedy obžalovaný povede v průběhu zkušební doby řádný život, vysloví soud, že se osvědčil. Na obžalovaného se tak bude hledět, jako by nebyl odsouzen a toto jeho odsouzení nebude do budoucna vykazováno ve výpisu z rejstříku trestů (§ 83 odst. 4 trestního zákoníku ve spojení s § 13 zákona č. 269/94 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů). V opačném případě by soud mohl rozhodnout, a to popřípadě již během zkušební doby, že uložený trest v příslušné věznicí vykoná.
29. Výrok o uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, a to zbraní, kterými obžalovaný na poškozeného útočil, byl rovněž shledán odvolacím soudem správným a zákonným.
30. Pochybení okresního soudu shledal odvolací soud pouze ve výroku o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy.

31. Poškozený se připojil k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody spočívajícím v nároku na náhradu za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti (dále jen „ušlý výdělek“), ve výši 15.000 Kč a v nákladech spojených s léčením ve výši 90 Kč (poplatek za pohotovost). Pokud jde o nemajetkovou újmu, požadoval poškozený bolestné ve výši 11.942 Kč a další nemajetkovou újmu spočívající v duševních útrapách ve výši 20.000 Kč. Okresní soud přiznal poškozenému na náhradě škody částku 90 Kč a na náhradě nemajetkové újmy částku 5.118,75 Kč (bolestné). Ve zbytku odkázal poškozeného s jeho nároky na řízení ve věcech občanskoprávních.
32. Pokud jde o ušlý výdělek, odůvodnil okresní soud nepřiznání tohoto nároku tím, že jej poškozený dostatečně neprokázal, neboť nepředložil listiny potřebné k jeho výpočtu. Pokud jde o částku 20.000 Kč, kterou poškozený požadoval za tzv. duševní útrapy, měl za to, že neuváděl konkrétní specifické okolnosti, které v jeho sféře v důsledku způsobených zranění měly nastat, přičemž uváděl pouze důsledky ve sféře svého nezletilého syna.
33. Pokud okresní soud nepřiznal poškozenému ničeho na ušlém výdělku s odůvodněním, že svůj nárok dostatečně neprokázal, tento postup byl zjevně nesprávný. K uvedené argumentaci okresního soudu krajský soud uvádí, že je sice pravdou, že poškozený svůj nárok neprokázal, nicméně jak vyplývá z protokolu o hlavním líčení, okresní soud nepostupoval v souladu s § 46 trestního řádu, podle něhož jsou orgány činné v trestním řízení povinny poškozeného o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost k jejich uplatnění. V přípravném řízení plní tuto povinnost policejní orgán i státní zástupce a v řízení před soudem předseda senátu (samosoudce). Orgány činné v trestním řízení jsou povinny splnit poučovací povinnost vůči každému poškozenému, tj. komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda.
34. Podle § 43 odst. 3 trestního řádu je poškozený oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích škodu nebo nemajetkovou újmu, jež byla poškozenému trestným činem způsobena, nebo vydat bezdůvodné obohacení, které obžalovaný na jeho úkor trestným činem získal. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2 trestního řádu). Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy uplatňuje nebo z jakých důvodů a v jakém rozsahu se uplatňuje nárok na vydání bezdůvodného obohacení. Důvod a výši škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení je poškozený povinen doložit. O těchto právech a povinnostech musí být poškozený poučen, a to tak, aby mu bylo ve smyslu § 2 odst. 15 trestního řádu umožněno plné uplatnění jeho práv a mohl dosáhnout uspokojení svých nároků.
35. Při poučování poškozených s právy podle § 43 odst. 3 trestního řádu je třeba tyto poškozené již v přípravném řízení poučit o povinnosti doložit důvod a výši škody, nemajetkové újmy nebo bezdůvodného obohacení (srov. § 43 odst. 3 čtvrtá a pátá věta trestního řádu), a to včetně upozornění na vhodnost včasného předložení dokladů osvědčujících výši jejich nároku na náhradu škody (např. při ublížení na zdraví lékařské ohodnocení bolestného a ztížení společenského uplatnění, potvrzení o výši rozdílu mezi dávkami v nemoci a průměrným měsíčním výdělkem, při škodě na věci faktury o vyúčtování opravy věci apod.). Pakliže na podkladě vyjádření poškozeného a stavu zajištěných a řádně provedených důkazů není v řízení pro rozhodnutí o poškozeným uplatněném nároku dostatečný podklad, je soud povinen poškozenému sdělit, jakým způsobem může podklady prokazující důvodnost a výši jeho nároku doplnit, k čemuž mu poskytne přiměřenou lhůtu. Výjimku z tohoto postupu mohou představovat důležité důvody, které soud v daném případě shledá, zejména potřeba vyhlášení rozsudku nebo vydání trestního příkazu bez zbytečných průtahů či nedůvodná prodleva poškozeného při plnění této jeho povinnosti doložit jím uplatněný nárok poté, co již byl ze strany soudu na potřebu doložení relevantních podkladů dříve opakovaně upozorňován. Obdobně lze postupovat tehdy, pokud je z okolností daného případu zřejmé, že by pro potřeby rozhodnutí o povinnosti obviněného k náhradě škody nebo

nemajetkové újmy nebo k vydání bezdůvodného obohacení bylo třeba provádět další rozsáhlé dokazování, jež by podstatně protáhlo trestní řízení (zvláště tehdy, je-li vůči osobě obviněného vedeno vazebně), zatímco z hlediska rozhodnutí o otázce viny a trestu již byly všechny relevantní důkazy řádně provedeny.

36. Adhezní řízení v podstatě nahrazuje občanskoprávní řízení, v němž by jinak byl nárok na náhradu škody či jiné újmy nebo nárok na vydání bezdůvodného obohacení uplatňován. Při rozhodování v adhezním řízení je tak nutno respektovat hmotněprávní ustanovení zvláštních předpisů, na kterých je uplatněný nárok založen a jimiž se také řídí.
37. Jak vyplývá ze spisového materiálu, okresní soud nesplnil ve vztahu k poškozenému poučovací povinnost a nárok na náhradu ušlého výdělku mu nepřiznal, aniž by jej vyzval k doložení potřebných listin. Předmětnou povinnost tak splnil až soud odvolací, který poškozenému sdělil, jakým způsobem má podklady prokazující důvodnost a výši jeho nároku doplnit, aby mohlo být jeho návrhu vyhověno. Poškozený na výzvu soudu podklady doplnil a odvolací soud je u veřejného zasedání provedl k důkazu.
38. Podle § 2962 občanského zákoníku se náhrada za ztrátu na výdělku po dobu pracovní neschopnosti poškozeného hradí peněžitým důchodem ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před vznikem újmy a náhradou toho, co mu bylo vyplaceno v důsledku nemoci či úrazu podle jiného právního předpisu.
39. Škoda spočívající ve ztrátě na výdělku se tedy stanoví ve výši rozdílu mezi průměrným výdělkem poškozeného před poškozením a tím, co bylo vyplaceno podle jiných právních předpisů. Tím se myslí nemocenské dávky podle zákona č. [187/2006 Sb.](#), o nemocenském pojištění a náhrada mzdy zaměstnavatelem, který ji vyplácí do 14. dne nemoci. Při zjišťování průměrného výdělku je třeba vycházet ze zákoníku práce, a to z jeho § 351 – 362. Průměrný výdělek se zjišťuje jako průměrný hrubý výdělek k prvnímu dni kalendářního měsíce následujícího po rozhodném období (zpravidla kalendářní čtvrtletí) z hrubé mzdy (platu) zúčtované zaměstnanci v předchozím rozhodném období a doby odpracované v tomto rozhodném období. Základní formou zjištěného průměrného výdělku je průměrný hrubý hodinový výdělek. Průměrný hrubý hodinový výdělek se zjišťuje k prvnímu dni prvního měsíce následujícího rozhodného období (kalendářního čtvrtletí), tedy k 1.1., 1.4., 1.7. a 1.10., a to jako podíl hrubé mzdy nebo platu zúčtované zaměstnanci v předchozím rozhodném období v Kč (tedy ze mzdy nebo platu před provedením srážky ze mzdy nebo platu na daň z příjmu, úhradu pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění) a doby odpracované v předchozím rozhodném období (v hodinách). Dosažený hrubý výdělek se dělí počtem skutečně odpracovaných hodin. Zjištěný průměrný výdělek se používá po dobu celého tohoto rozhodného období (čtvrtletí, ve kterém byl zjištěn) až do zjištění dalšího průměrného výdělku k prvnímu dni následujícího rozhodného období. Stanovený průměrný výdělek v rozhodném období nelze v průběhu čtvrtletí, pro který je určen, měnit (např. při změně mzdy nebo platu nebo změně délky pracovní doby).
40. Z potvrzení zaměstnavatele - mzdového listu poškozeného za rok 2020 vypočetl odvolací soud jeho průměrný hrubý výdělek za kalendářní čtvrtletí duben až červen 2020, který činil 19.433,66 Kč. Průměrný hrubý hodinový výdělek činil 121,460 Kč, průměrný hrubý denní výdělek pak 971, 683 Kč. Poškozený byl v pracovní neschopnosti 15 pracovních dnů, jeho výdělek by tak činil 14.575,245 Kč. Od této částky bylo nezbytné odečíst nemocenské dávky ve výši 1.040 Kč, vyplacené poškozenému Českou správou sociálního zabezpečení (č.l. 240) a dále náhradu mzdy vyplacenou poškozenému zaměstnavatelem za prvních 14 dnů nemoci ve výši 3.294 Kč (č.l. 241). Výše ušlého výdělku za dobu trvání pracovní neschopnosti činila 10.241,20 Kč. Ušlý výdělek je nárokem spadajícím pod majetkovou škodu, přičemž do této kategorie spadá rovněž poplatek za pohotovost ve výši 90 Kč, jehož úhradu poškozený prokázal. Krajský soud tak po zrušení výroku

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Gráblová.

o náhradě škody zavázal podle 228 odst. 1 trestního řádu obžalovaného, aby poškozenému zaplatil na náhradě škody částku 10.331,20 Kč.

41. Další nároky uplatněné poškozeným, spočívající v bolestném a v duševních útrapách, pak spadají pod nemajetkovou újmu. S ohledem na znění § 43 odst. 3 trestního řádu, podle něhož je v adhezním řízení možné navrhnout uložení povinnosti obviněnému nahradit nemajetkovou újmu jen v penězích, nepříchází nepeněžní reparace nemajetkové újmy v trestním řízení v úvahu.
42. Podle § 2958 občanského zákoníku odčiní škůdce při ublížení na zdraví újmu poškozeného peněžitou náhradou vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy. Pakliže poškozením zdraví vznikla překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
43. Nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví dle § 2958 občanského zákoníku tak tvoří jednotlivé, dílčí, samostatné nároky na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, publikované pod č. 7/2019 Sb. rozh. obč.).
44. K nároku na bolestné, které okresní soud přiznal poškozenému ve výši 5.118,75 Kč, uvádí krajský soud následující.
45. U nepracovních úrazů se bolest hodnotí dle [Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví \[\(bolest a ztížení společenského uplatnění dle § 2958 občanského zákoníku\), dále jen „Metodika“\]](#). Hodnota jednoho bodu bolestného je dle Metodiky pohyblivá a odvozuje se od jednoho procenta průměrné hrubé mzdy za kalendářní rok předcházející vzniku bolesti. Pokud jde o bodové ohodnocení vzniklé bolesti poškozeného, krajský soud zjistil, že posudek o bolestném vypracovaný MUDr. Jaroslavem Campišem (č.l. 190), na jehož základě okresní soud bolestné poškozenému přiznal, nebyl lékařem vypracován dle shora uvedené Metodiky, nýbrž podle nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání. Z tohoto důvodu nebylo možné bodové ohodnocení přezkoumat. Okresní soud tak pochybil, pokud z něj vycházel. Za této situace měl poškozeného poučit dle § 46 trestního řádu cit. shora. Poučovací povinnost tak splnil až odvolací soud, který poškozeného vyzval k doložení potřebné listiny. Poškozený v souvislosti s tímto poučením doložil posudek vypracovaný MUDr. Jaromírem Freiwaldem, který ohodnotil dle Metodiky vzniklou újmu na jeho zdraví 9 body. Odvolací soud jej provedl u veřejného zasedání k důkazu a po jeho přezkoumání vypočetl bolestné, kdy počet bodů vynásobil částkou 341,25 Kč, tedy hodnotou 1 bodu v roce 2020. Výše bolestného tak činila 3.071 Kč
46. Jak bylo uvedeno již shora, okresní soud nepřiznal poškozenému nárok na odčinění tzv. duševních útrap, které spadají mezi další nemajetkovou újmu. Povinnost odčinit nemajetkovou újmu zakládá pravidlo podle § 2956 občanského zákoníku, který tím řeší situaci v souběhu práv z titulu ochrany osobnosti a z titulu náhrady škody. Podle citovaného ustanovení „vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.“ Na základě tohoto obecného ustanovení se tedy odškodní i duševní útrapy. Tento nárok, který představuje součást nemajetkové újmy, je ve vztahu k primární oběti zakotven též v ustanovení § 2958 občanského zákoníku, které je ustanovením o náhradě nemajetkové újmy při ublížení na zdraví. Podle tohoto ustanovení, věty před středníkem, při

ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy.

47. Ze vztahu mezi citovanými ustanoveními občanského zákoníku tedy vyplývá, že zatímco obecné ustanovení § 2956 občanského zákoníku dopadá na duševní útrapy, které nejsou spojeny se zásahem do života a zdraví, ustanovení § 2958 a § 2959 občanského zákoníku se týká právě takových případů. Současná teorie občanského práva vymezuje duševní útrapy jako vnitřní mučivé pocity, které mohou, ale nemusejí mít přímou vazbu na tělesná zranění (prožívaná trápení, strach a utrpení, negativně vnímaný stres, smutek a zármutek, úlek, znepokojení, pocit ponížení apod.).
48. Krajský soud po provedeném veřejném zasedání dospěl, oproti soudu okresnímu, k závěru, že je nezbytné považovat nárok poškozeného z titulu tzv. duševních útrap, za částečně důvodný.
49. Nárok na nemajetkovou újmu v penězích poškozené osobě nevzniká bez dalšího, ale pouze v situacích, kdy rozsah a okolnosti vzniku nemajetkové újmy nepostačuje kompenzovat jinou formou s ohledem na ustanovení § 2956, § 2958 občanského zákoníku, jakož i související ustanovení § 81 občanského zákoníku (ochrana přirozených práv) a § 2951 odst. 2 a § 2957 občanského zákoníku. Možnost uplatnit nárok na náhradu nemajetkové újmy nelze vykládat tak, že každý poškozený v trestním řízení má nárok na takovou náhradu v penězích. Již samotné vynesení odsuzujícího rozsudku a uložení trestu nepochybně představuje formu kompenzace nemajetkové újmy, když společnost tímto způsobem jednání pachatele odsuzuje a poškozenému se dostává morální satisfakce, takže přiznání nemajetkové újmy v penězích je na místě pouze v případě, kdy takové zadostiučinění nelze považovat za dostatečné.
50. V usnesení ze dne 28. 8. 2019, sp. zn. 11 Tdo 654/2019, Nejvyšší soud uvedl, že v rámci adhezního řízení je nutné vycházet z občanskoprávní úpravy a v případě řádně a včas uplatněného nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy v penězích vzniklé mu v důsledku trestného činu (§ 43 odst. 1, 3 trestního řádu) je soud povinen nejprve zkoumat, zda poškozený utrpěl nemajetkovou újmu, která vznikla v důsledku trestného činu obviněného, vůči němuž byl tento nárok uplatněn, a v případě, že se o nemajetkovou újmu jedná, musí posuzovat, zda dosahuje takové intenzity, kdy se již nejvíce postačujícím jen morální zadostiučinění, ale zda má poškozený nárok na její náhradu v penězích. Proto, aby mohlo být v adhezním řízení o nároku poškozeného na nemajetkovou újmu rozhodováno, se musí jednat o takový zásah, který je objektivně způsobitelný vyvolat nemajetkovou újmu, a který spočívá v porušení nebo ohrožení osobnosti fyzické osoby v její fyzické integritě.
51. Dle odvolacího soudu je, s ohledem na shora uvedené, nepochybné, že právě o takový případ se v projednávaném případě jedná. Krajský soud se jednoznačně ztotožnil s argumentací poškozeného uvedenou v odůvodnění odvolání, kterou rozvedl jeho zmocněnec u veřejného zasedání. Byť poškozenému z výstřelu plynovou pistolí z blízkosti 1 m do obličeje nevzniklo žádné zranění, je zcela nepochybné, že musel v okamžiku, kdy na něj obžalovaný mířil a následně vystřelil, prožívat nesmírný stres a strach o život a zdraví. Navíc věděl, že je situací přítomen jeho tříletý syn. Výpovědi poškozeného, přihlížejících svědků a zejména fotodokumentací bylo jednoznačně prokázáno, že plynová pistole vypadala jako skutečná střelná zbraň. Odvolací soud přisvědčil poškozenému, že musel prožívat velmi traumatický okamžik, neboť ve chvíli výstřelu z blízka do obličeje byl přesvědčený, že bude smrtelně zasažen projektilem ze zbraně. Z výpovědi poškozeného vyplynulo, že klesl na kolena a držel se za obličej, přičemž následně zjistil, že mu krev neteče. Rovněž svědkyně H. byla přesvědčena, že byl poškozený postřelen skutečnou střelnou zbraní. Rychle odvedla z místa činu nezletilého syna poškozeného a jeho manželce řekla, že poškozeného postřelil nějaký chlap. Nezletilý přiběhl domů a plakal, že po tatínkovi strčil pán se psy. Odvolací soud tak dospěl k závěru, že poškozenému vznikl vůči obžalovanému nárok na odčinění tzv. duševních útrap, neboť nemajetková újma dosáhla v tomto případě takové intenzity,

kdy se již nejeví postačujícím jen morální zadostiučinění v podobě odsuzujícího rozsudku. Odvolací soud shledal jako přiměřenou částku 10.000 Kč.

52. S ohledem na všechny shora podrobně rozvedené skutečnosti krajský soud zrušil napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody a o náhradě nemajetkové újmy vysloveném podle § 228 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k poškozenému Michalu K. a sám nově rozhodl způsobem vyplývajícím shora z výroku rozsudku. Jinak, tj. ve výroku o vině, trestu, ve výroku vysloveném podle § 228 odst. 1 trestního řádu ve vztahu k České průmyslové zdravotní pojišťovně a ve výroku vysloveném podle § 229 odst. 2 trestního řádu, zůstal napadený rozsudek nezměněn.
53. Odvolání obžalovaného nebylo shledáno důvodným, proto bylo podle § 256 trestního řádu zamítnuto.

Poučení:

I. Proti tomuto rozhodnutí **není** další řádný opravný prostředek přípustný.

II. Proti tomuto rozhodnutí **je** přípustné dovolání, které lze podat ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí prostřednictvím soudu I. stupně.

Dovolání mohou podat

- a) nejvyšší státní zástupce ve prospěch i v neprospěch obviněného
- b) obviněný pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká.

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání obviněného, které nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, se nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Příslušný k rozhodnutí o podaném dovolání je Nejvyšší soud v Brně.

V dovolání musí být uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se dovolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a)-m) nebo § 265b/2 trestního řádu, o které se dovolání opírá.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Olomouc 24. listopadu 2022

JUDr. Michal Jelínek v. r.
předseda senátu

Vypracovala:
Mgr. Zuzana Vladyková v. r.